

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

**Felmérés a BME-re 2000-ben felvett hallgatók
pályaválasztásáról és szociális helyzetéről**

Egyetemi Hallgatói Képviselőtestület

Diákközpont

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A felmérés készítése	2
	- Kérdezési technika	
	- A kérdőív	
	- A felmérés eredményessége, reprezentativitása	
II.	Család	4
III.	Pályaválasztás	6
IV.	Lakhatás, szociális helyzet	11
V.	Tanulmányok, vélemények	13
VI.	Diáktanácsadás, karriertervezés	15
VII.	Életmód, szenvedélyek	18
VIII.	Összefoglalás	19
	Melléklet (Kérdőív)	

I. A felmérés készítése

Kérdezési technika

A felmérés lebonyolítását az előző évihez hasonlóan kérdőíves technikával végeztük, melyet postai úton juttattunk el a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemre 2000-ben felvett nappali tagozatos, alapképzésben tanuló magyar állampolgárságú hallgatóknak. (A felmérésbe nem vontuk be a kiegészítő és párhuzamos képzésre felvetteket mivel ők már korábban beiratkoztak valamely felsőoktatási intézménybe, így nem minősíthetők gólyáknak, és emiatt bevonásuk torzította volna a felmérést. Mindezek mellett létszámuk is alacsony.)

A kiküldött kérdőív 36 kérdést tartalmazott. A célcsoport **36,9%-a** juttatta vissza a kitöltött kérdőívet (az előző évihez képest közel 5%-kal több). A kérdőív nem tartalmazott azonosító jelet, így a felmérés a kiértékeléskor már anonim volt. A felmérés anonimitásától (melyre a kérdőív elején és a kísérőlevélben is külön felhívtuk a figyelmet) a válaszadási hajlandóság emelkedését vártuk, mivel a kérdőív az életmódra és szenvedélyekre vonatkozó „kényes” kérdéseket is tartalmazott. Az anonimitás hátránya, hogy az Egyetemen egyébként rendelkezésünkre álló adatokra (felvettek neve, kar, szak) ismételten rá kellett kérdezni, így a felmérés szempontjából csak a kérdések 90%-a tartalmazott többletinformációt.

A felvett hallgatók névsorát a BME Diákközpont állította össze és küldte ki az adatvédelmi szabályok figyelembevételével. A kiküldött boríték a kérdőív mellett egy levelet is tartalmazott, melyben tájékoztattuk a hallgatókat a kérdőív kitöltésének és visszajuttatásának módjáról. A kitöltött kérdőíveket a hallgatók saját maguk adták fel postán (nem küldtünk díjmentes válaszborítékot), vagy a beiratkozás során gyűjtöttük össze tőlük. A visszaérkezett kérdőíveket az Egyetemi Hallgatói Képviselőlet dolgozta fel és a BME Diákközpont archiválta.

A kérdőív

A felmérés során használt kérdőívet az 1. melléklet tartalmazza. A kérdőív hat témakörben tesz fel kérdéseket (”Család”, ”Pályaválasztás”, ”Lakhatás, szociális helyzet”, ”Tanulmányok, vélemények, továbbképzés”, ”Diáktanácsadás, karriertervezés”, ”Életmód, szenvedélyek”), az eredményeket ebben a sorrendben ismertetjük. A kérdőív összeállítása során ügyeltünk arra, hogy jól megfogalmazott kérdéseket tegyünk fel, és igyekeztünk a várható válaszokat tipizálni, ezzel is megkönnyítve a kitöltést, illetve kiértékelést.

A felmérés eredményessége, reprezentativitás

A felmérés megbízhatósága érdekében törekedtünk a minél nagyobb felmérési arány elérésére, másrészt arra, hogy a felmérésbe bekerülők és az összes felvett hallgató összetétele ne térjen el jelentősen egymástól. Az összetétel reprezentativitása szempontjából az egyes karokra felvettek számát, illetve a nemek arányát véltük fontosnak. A felmérés ezen összehasonlító adatai az 1. táblázatban találhatóak.

A táblázatok és ábrák további, részletes elemzése során csak abban az esetben térünk ki az egyes karokra, szakokra felvett hallgatók elemzésére, amennyiben az egyetemi átlagtól jelentősen eltérnek, illetve érdekes eredményt mutatnak.

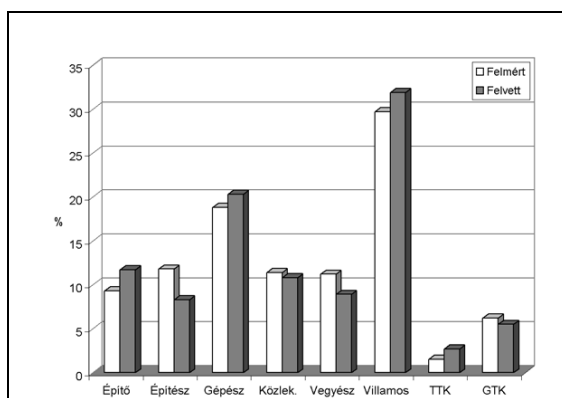
	KAROK								Összes
	Építő	Építész	Gépész	Közlek.	Vegyész	Villamos	TTK	GTK	
Felvett	356	252	617	328	270	972	82	168	3045
(%)	11,7	8,3	20,3	10,8	8,9	31,9	2,7	5,5	100
Nő	32,3%	51,6%	10,2%	9,1%	57,4%	4,9%	22,0%	50,6%	21,1%
Férfi	67,7%	48,4%	89,8%	90,9%	41,5%	95,1%	78,0%	49,4%	78,9%
Felmért	105	133	211	128	126	333	17	70	1123
(%)	9,3	11,8	18,8	11,4	11,2	29,7	1,5	6,2	100
Visszaérk.	29,5%	52,7%	34,2%	39,0%	46,7%	34,2%	20,7%	41,7%	36,9%
Nő	41,0%	54,9%	14,5%	10,2%	61,1%	6,9%	29,4%	42,9%	26,6%
Férfi	59,0%	45,1%	85,5%	89,8%	38,9%	93,1%	70,6%	57,1%	73,4%

1. táblázat: A felvettek és a felmérésben részt vettek jellemző létszámadatai (fő, %)

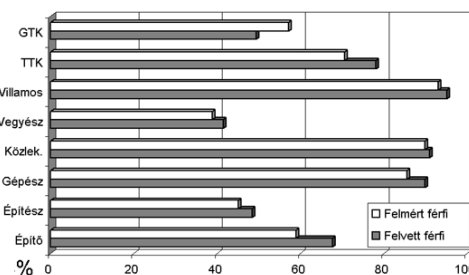
Összesen 3045 elsőéves hallgatónak küldtünk ki levélben kérdőívet. A kitöltött kérdőíveket postán vagy személyesen, a beiratkozásokor kaptuk vissza. Összesen 1123 kérdőív érkezett vissza, amelyek feldolgozásra is kerültek. (Az átlagos visszaérkezési arány 36,9% volt, az egyes karok tekintetében ez 21-53% között ingadozott). A nemek arányát vizsgálva látható, hogy a nők körében a válaszadási hajlandóság általában magasabb volt (kivéve a GTK-ra felvett hallgatók esetén), az eltérések azonban e kivételtől eltekintve nem túl jelentősek. Összességében kijelenthető, hogy a kapott minta a vizsgált jellemzők tekintetében meglehetősen jól leírja az alapsokaságot.

A kérdőívek feldolgozása során vált ismertté, hogy a Gépészmérnöki Kar főiskolai szintű képzésére felvett hallgatók csekély számától érkezett csak vissza értékelhető kérdőív, és nem tudtuk megoldani a főiskolások beiratkozásánál a kitöltött kérdőívek összegyűjtését. Így őket a kérdőívek további, kari bontású elemzése során figyelmen kívül hagytuk. Az 1. ábra mutatja a karok elsőéves hallgatóitól visszaérkezett kérdőívek karok közötti megoszlását.

A 2. ábra mutatja a kérdőívet visszaküldők nem szerinti megoszlásának reprezentativitását, ami alapján megállapítható, hogy a felvett és a felmérésben részt vettek nem szerinti megoszlása közel megegyezik az alapsokaságéval.

1. ábra: A felvett hallgatóktól visszaérkezett kérdőívek karok közötti százalékos megoszlása

2. ábra: A felvett és a felmérésben részt vett férfiak százalékos megoszlása karonként

II. Család

A felmérés első témaköre a BME-re felvett hallgatók családi háttérvizsgálatával foglalkozik. A családi háttér megismerésének haszna, hogy az Egyetem információkat nyerhet a felvettek életkoráról, a szülei lakhelyéről és egzisztenciális helyzetéről, és ezen adatok ismeretében a középiskolások felé irányuló marketing tevékenység során az Egyetem célzottan és nagyobb hatékonysággal végezheti el a leendő hallgatók elérését és "orientálását".

A felvett hallgatók átlagéletkorát kari bontásban a 2. táblázat mutatja, melyből leolvasható, hogy a felvettek átlagéletkora karonként közel azonos - szemben az előző évi adatok magas szórásával.

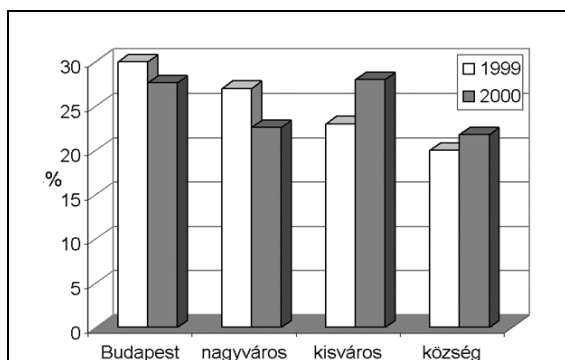
Kar	Átlagéletkor (év)	
	1999	2000
Építész	18.59	18.54
Építő	18.88	18.85
Gépész	19.11	18.75
GTK	19.58	18.87
Közlekedés	18.74	18.52
TTK	18.32	18.41
Vegyész	18.55	18.40
Villamos	18.49	18.47
<i>Egyetemi átlag</i>	<i>18.82</i>	<i>18.59</i>

2. táblázat: A felvett hallgatók átlagéletkora kari bontásban (1999, 2000)

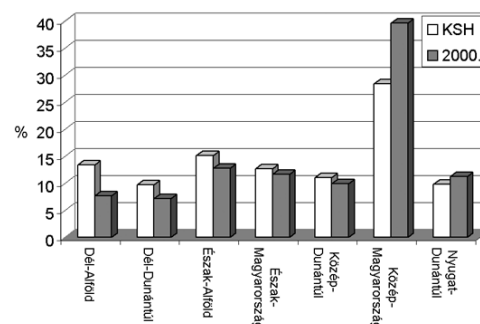
A családi körülmények felmérése során a felvettek szüleinek lakóhelyét, foglalkozását és legmagasabb iskolai végzettségét vizsgáljuk. A felvett hallgatók szüleinek településtípus szerinti megoszlását a 3. ábra, tervezési-statisztikai régiók szerinti megoszlását pedig a 4. ábra szemlélteti.

A 3. ábra alapján megállapítható, hogy a kisvárosban és a községben lakó felvettek száma növekedett, és ezáltal a felvett hallgatók településtípus szerinti megoszlása egyenletesebbé vált a múlt évi adatokhoz képest. A felvettek lakhelyének nemek szerinti vizsgálatát is elvégeztük, ami - az előző évi felvettek, valamint a végzett hallgatók közti felmérés adatainak megfelelően - kimutatta, hogy a lányok esetén a fővárosi lakhelyűek vannak legtöbben. Ezen adat a lányok családhoz való ragaszkodásával hozható kapcsolatba.

A 4. ábrán látható KSH adatok a 2000. január 1-i lakossági adatok alapján képzett arányokat tartalmazzák.

3. ábra: A felvettek szüleinek településtípus szerinti százalékos megoszlása

4. ábra: A felvettek szüleinek tervezési-statisztikai régió szerinti százalékos megoszlása

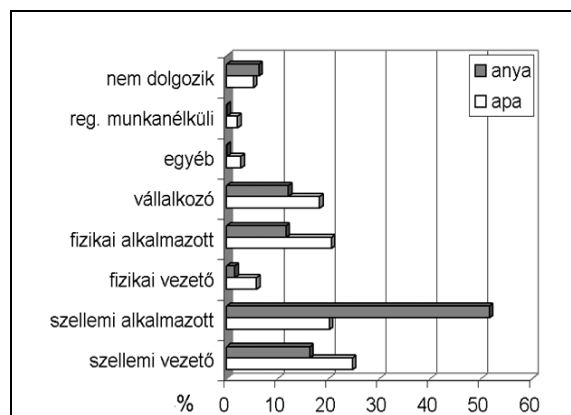
Az ábra alapján a Közép-Magyarországi régió - ami az Egyetem székhelye is egyben - mellett a Nyugat-Dunántúli régió felülreprezentáltsága állapítható meg. A fővárosi hallgatók arányának csökkenése (3. ábra) ellenére a Közép-Magyarországi régió közel 40%-os aránya arra utal, hogy a fővárosi jelentkezés százalékos csökkenése nemcsak a vidéki hallgatók érdeklődésének növekedésével, hanem a fővárosi lakosoknak a budapesti agglomerációba (Pest megye) történő kiköltözésével is kapcsolatban állhat. A felvettek régió szerinti vizsgálata mellett a megyénkénti vizsgálatot is elkészítettük, melyekből egyértelművé vált a nagy „egyetemvárosokkal” (Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged) rendelkező régiók és megyék jelentős alulreprezentáltsága a felvettek közt, sőt az is megállapítható, hogy az egyetlen „egyetemváros” nélküli régió (Nyugat-Dunántúl) mellett a hasonló helyzetű megyék közül kerülnek ki a felülreprezentáltak.

A szülők foglalkozásával a kérdőív négy kérdése foglalkozik. A válaszok alapján megállapítható, hogy a nyugdíjas szülők aránya elég magas (apák esetén 9,26%, anyák esetén 6,24%), ezért az elemzésekben és diagramokban a nyugdíjasok esetén a nyugdíjba vonulás előtti foglalkozást vettük figyelembe. Az 5. ábra az apák és az anyák foglalkozás szerinti megoszlását mutatja.

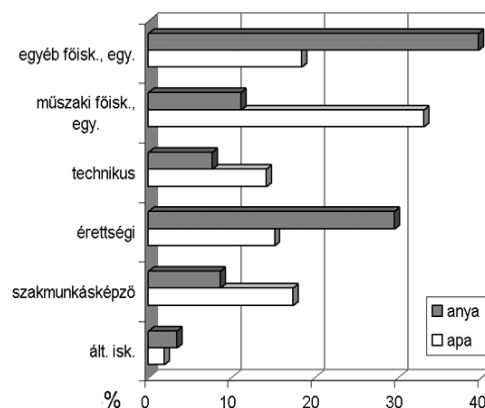
Az apák legnagyobb része szellemi vezetőként, az anyák legnagyobb része pedig szellemi alkalmazottként dolgozik (6. ábra) - a múlt évi adatokhoz hasonlóan. Mindkét szülő esetén meglepően magas a vállalkozók aránya, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy arányuk mindkét szülő esetén közel 4%-kal nőtt az előző évi felméréshez képest.

Mindemellett a különböző foglalkozások településtípus szerinti arányát is vizsgáltuk az elemzések során. Az elemzés alapján megállapítható, hogy a fővárosból származó hallgatók szülei között legnagyobb arányban szellemi vezetők vannak (39%), míg a községekből érkezők szülei között a fizikai alkalmazottak vannak többségben (35%).

Az apák és anyák végzettség szerinti megoszlását a 6. ábra szemlélteti. Az ábra azt mutatja, hogy az apák között a műszaki felsőfokú végzettség a leggyakoribb (33%), az anyák között pedig az egyéb felsőfokú végzettség (40%). Mindenképpen fontos megállapítani, hogy a műszaki végzettségű szülők gyermekei szívesen választják a műszaki pályát, mint ezt már több korábbi felmérés is kimutatta.

5. ábra: Az apák és az anyák foglalkozás szerinti százalékos megoszlása

6. ábra: A szülők végzettség szerinti megoszlása

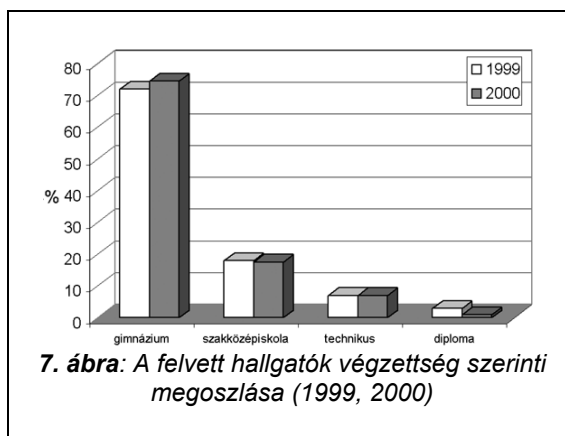
A szülők végzettségének településtípus szerinti vizsgálatát is elvégeztük, mely több, a lakosság összetételéből adódó kapcsolatot is igazolt. Egyrészt mindkét szülő esetén alapvetően igaz, hogy a településnagyság növekedésével együtt nő a felsőfokú végzettségűek aránya és csökken az általános iskolai és szakmunkás végzettségűek aránya. Másrészt a vizsgálat azt is kimutatta, hogy a felsőfokú végzettségűek esetén a fővárosi, míg az általános iskolai és szakmunkás végzettségűek közt pedig a községben lakók száma a legmagasabb.

III. Pályaválasztás

E tárgy körben a válaszadók végzettségére, érettségijük minősítésére, nyelvtudásukra, valamint a pályaválasztásuk körülményeire kérdeztünk rá.

A 7. ábra azt mutatja, hogy az elmúlt két évben a felvett hallgatók milyen végzettséggel érkeztek az egyetemre.

Az ábrából kitűnik, hogy az egyetemre felvettek 74,5%-a gimnáziumi érettségivel rendelkezik (1999-ben 72%). Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy a Gépészmérnöki Kar esetében ez mindössze csak 55,5%.

A Gépészmérnöki Karra felvettek közel 30%-a szakközépiskolából érkezik, sőt a gépészkárosok közel 15%-a technikus oklevéllel a kezében kezdi meg felsőfokú tanulmányait. 2000-ben a Vegyészmérnöki Karra érkező hallgatók 92%-a gimnáziumból érkezett egyetemünkre. A környezetmérnök szakra felvettek 100%-a, a biomérnöki szakra felvettek 98,3%-a gimnáziumi érettségivel rendelkezik.

A végzettség és lakhely közötti kapcsolatot vizsgálva megállapítható, hogy a nagyobb településekből arányaiban többen jönnek gimnáziumból és kevesebben szakközépiskolából.

Az előző évi adatokhoz hasonlóan a BME-re érkező hallgatók érettségijének 93%-a jeles vagy jó minősítésű, azonban 2000-ben 7%-kal többen érkeztek jeles érettségivel. Ettől a Gépészmérnöki Karra bejutottak térnek el jelentősen, ahol mindkét évben a felvettek mintegy 20%-a közepes minősítésű érettségivel rendelkezett.

Az egyetemre felvett hallgatók nyelvismeretéről a következők állapíthatók meg. Az 1123 válaszadó összesen 1067 db nyelvvizsgával (alap, közép, felső) rendelkezik. A 3. táblázat a karonként egy főre jutó nyelvvizsgák átlagos számát mutatja.

	ÉÖK	GMK	ÉMK	VEK	VIK	KSK	GTK	TTK	Σ
Angol (2000)	34	52	81	55	212	53	53	9	549
Angol közép + felső „C” (2000)	22+0	24+1	42+7	31+2	140+1 3	34+2	40+2	6+1	367
Német (2000)	38	45	66	55	152	31	35	3	425
Német közép + felső „C” (2000)	21+2	22+6	39+8	35+6	92+4	17+0	23+5	2+0	282
Σ Nyelvvizsga (2000)	76	105	160	121	395	91	105	14	1067
Σ Nyelvvizsga (1999)	33	109	78	101	107	212	27	85	752
Σ (Közép + felső „C”) nyelvvizsga (2000)	48	59	105	81	268	59	82	11	713
Felmért fő (2000)	105	211	133	126	333	128	70	17	1123
Felmért fő (1999)	74	157	94	146	211	150	62	28	922
1 főre jutó nyelvvizsga száma (2000)	0,72	0,50	1,20	0,96	1,19	0,71	1,50	0,82	0,95
1 főre jutó nyelvvizsga száma (1999)	0,45	0,53	1,16	0,73	1,01	0,67	1,37	0,96	0,82
1 főre jutó (közép + felső „C”) nyelvvizsga száma (2000)	0,46	0,28	0,79	0,64	0,80	0,46	1,17	0,65	0,64

3. táblázat: A felvettek nyelvvizsgával való rendelkezése kari bontásban

A tavalyi felmérés során nyert adatokhoz képest az egy főre jutó nyelvvizsgák száma több mint 10%-kal emelkedett.

A szak szerinti vizsgálat során kiemelhető, hogy a VIK és VEK egyes szakjaira felvettek az „1 főre jutó nyelvvizsga” mutató tekintetében jelentősen eltérnek.

A diplomaszerezés nyelvismerettel kapcsolatos kritériumát a műszaki menedzser és műszaki informatikus hallgatók már a felvétel időpontjában teljesítik, míg e téren legnagyobb lemaradása a Gépészmérnöki Kar elsőéveseinek van.

A 2000-ben felvett hallgatók idegen nyelvismeretének megoszlását a 4. táblázat mutatja.

Nyelv	Típus	Angol	Német	Francia	Egyéb	Összesen
Alapfok	A	23	20	3	0	46
	B	18	14	4	1	37
	C	23	31	6	4	64
Összesen		64	65	13	5	147
Középfok	A	89	50	6	5	150
	B	22	21	3	1	47
	C	341	252	31	21	645
Összesen		452	323	40	27	842
Felsőfok	A	4	6	0	0	10
	B	0	0	0	0	0
	C	29	31	1	7	68
Összesen		33	37	1	7	78
Összesen		549	425	54	39	1067

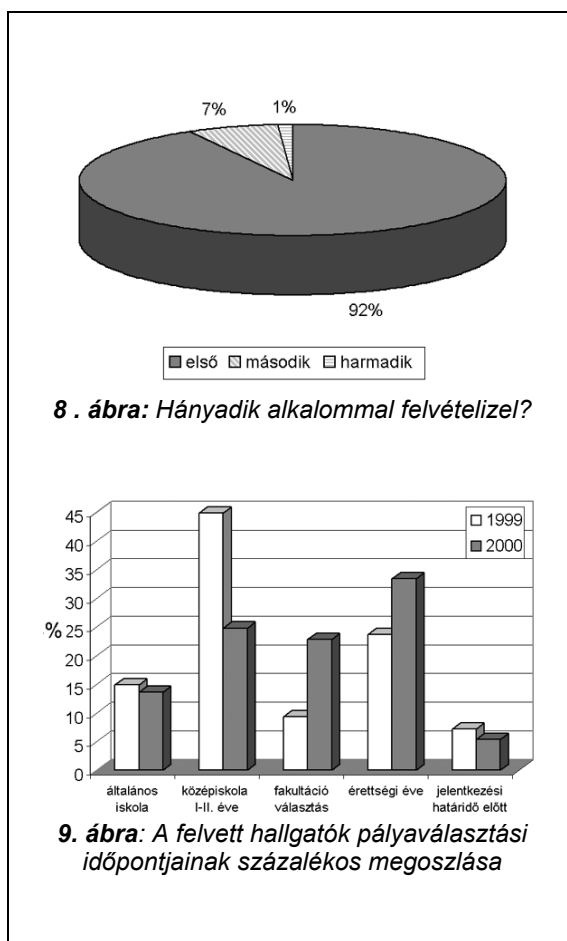
4. táblázat: A felvett hallgatók által beszélt nyelvek szintjei, megoszlásuk (2000)

A középfokú nyelvvizsgával rendelkezők aránya az előző évihez képest 5%-kal nőtt (78,9%), míg az alap- és felsőfokúaké csökkent (13,8%, illetőleg 7,3%). A felvett hallgatók 86,7%-a beszél valamilyen szinten angol (48,9%) és/vagy német (37,8%) nyelven, míg az összes többi nyelv aránya nem éri el a 10%-ot.

A 8. ábra szemlélteti, hogy a felvett hallgatók hányadik alkalommal próbálkoztak bejutni felsőoktatási intézményekbe. A végzettség és felvételizések száma közötti kapcsolatot vizsgálva megállapítható, hogy a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők 96%-a, míg a technikus végzettségűek mindössze 52%-a jut be első nekifutásra egyetemünkre. Ebben nagy szerepe van, hogy sokan a sikertelen első felvételi után a technikus oklevél megszerzése mellett döntenek.

A pályaválasztással kapcsolatban általánosan megállapítható, hogy az ideérkezők többsége az előző évihez képest később határozta el továbbtanulása irányát.

A 9. ábra szemlélteti, hogy a felvettek mikor határozzák el azt, hogy egyetemünket választják továbbtanulásuk intézményéül. Ebből leolvasható, hogy a fiúk korábban, míg a lányok később döntenek tanulmányaik folytatásának irányáról, formájáról.

A fiúk 35%-a, a lányok 47%-a (karonként eltérően) középiskola IV. osztályban vagy közvetlenül a jelentkezési határidő előtt dönt továbbtanulása irányáról. Érdekes, hogy az építőmérnöki, építészmérnöki és villamosmérnöki szakra jelentkezők közel 20%-a általános iskolában már elhatározza, hogy ezeken a területeken kívánja felsőfokú tanulmányait végezni. Közvetlenül a felvételi jelentkezési lap beadási határideje előtt a műszaki menedzser szakra jelentkezők 16%-a döntött.

A végzettség és pályaválasztási időpont összefüggéseit vizsgálva érdekes megállapítás, hogy a technikus oklevéllel és szakközépsiskolákból érkezők több mint 50%-a már általános iskolában vagy a középiskola II. éve után elhatározza továbbtanulási irányát, míg a gimnáziumban végzetek csak később döntenek. Ez mindenféleképpen kapcsolatban állhat a műszaki területen megfigyelhető szakirányú középfokú végzettség és felsőfokú továbbtanulás egymásra épülésével, amit már több országos felsőoktatási kutatás is kimutatótt.

Az egyetem presztízse miatt az is fontos, hogy hányadik helyen jelölik meg a jelentkezők a BME-t a jelentkezési lapon. A tavalyi eredményekhez hasonlóan a felvettek 88%-a jelentkezett első helyen a BME valamely karára. Az egyes karokra, szakokra való jelentkezés jellemzőinek jelentős eltéréseit az 5. táblázat mutatja.

		ÉMK	ÉŐK	GMK	GTK	KMK	TTK	VEK	VIK	Σ
<i>Felmért hallgatók száma (fő)</i>		133	105	211	70	128	17	126	333	1123
1. helyen a karra jelentkezettek	száma (fő)	170	59	157	73	111	14	94	315	993
	aránya	1.28	0.56	0.74	1.04	0.87	0.82	0.75	0.96	0.88
1. helyen a karra jelentkezettek és felvettek	száma (fő)	124	52	154	47	102	14	93	298	884
	aránya	0.93	0.50	0.73	0.67	0.80	0.82	0.74	0.89	0.79
2. helyen a karra jelentkezettek	száma (fő)	19	105	120	35	38	16	64	167	564
	aránya	0.14	1.00	0.57	0.50	0.30	0.94	0.51	0.50	0.50
2. helyen a karra jelentkezettek és felvettek	száma (fő)	8	41	69	19	14	1	57	142	351
	aránya	0.06	0.39	0.33	0.27	0.11	0.06	0.45	0.43	0.31
3. helyen a karra jelentkezettek	száma (fő)	8	28	73	7	23	11	24	26	200
	aránya	0.06	0.27	0.35	0.10	0.18	0.65	0.15	0.07	0.18
3. helyen a karra jelentkezettek és felvettek	száma (fő)	2	11	34	2	4	2	19	23	97
	aránya	0.02	0.10	0.16	0.03	0.03	0.12	0.15	0.07	0.09

5. táblázat: A BME-re felvett hallgatók jelentkezésének jellemzői

Egyetemi szinten jellemző, hogy az egyes szakra felvettek 79%-a első helyen jelentkezett oda, ettől az Építészmérnöki Karra és az Építőmérnöki Karra felvettek térnek el jelentősen. Az Építészmérnöki Kart első helyen megjelölők 18%-át az Építőmérnöki Karra, míg további 9%-át a BME más karaira vették fel. Az Építőmérnöki Kar szakjait a felvettek 56%-a, míg a Gépészmérnöki és Vegyészmérnöki Kar szakjait mintegy 75% jelölte meg első helyen. Érdekes megállapítás, hogy a GTK-ra történt túljelentkezés ellenére a műszaki menedzser szakra felvettek mindössze 2/3-a jelölte meg első helyen az illető szakot. Ez azzal magyarázható, hogy a GTK-ra felvettek 21%-a első helyen a BKÁE szakjait jelölte meg, míg a BME más karaira felvettek 36%-a kívánt elsősorban műszaki menedzser szakra felvételt nyerni. Rendkívül fontos azonosítani azokat az intézményeket, illetőleg karokat és szakokat, amelyek a BME által kínált képzések konkurensei lehetnek. Így vizsgáltuk, hogy az adott karra felvett hallgatók első helyen mely egyéb intézményeket, karokat, szakokat jelölték meg. Ezt mutatja a 6. táblázat.

ÉMK	ÉŐK	GMK	GTK	KMK	TTK	VEK	VIK
MIE	ÉMK, GTK, VIK	ÉMK, GTK, KMK, VIK	BKÁE	GTK, BKÁE, ÉŐK	GTK	PTE-ÁOK, SE-ÁOK	BKÁE, GTK

6. táblázat: Az adott karra felvett hallgatók által első helyen megjelölt egyéb vagy más karok

Az Építőmérnöki Kar és a TTK egyes szakjait a felvett hallgatók tipikusan második helyen jelölték meg, azzal a különbséggel, hogy a TTK szakjait nem első helyen megjelölők elenyésző számban és arányban jutnak be. A VEK és VIK esetében azért magas a második helyen az adott karra jelentkezett és felvett hallgatók aránya, mert a hallgatók a két kar további szakjait jelölték meg másodsorban is. Az adott karra felvett hallgatók által második helyen megjelölt fontosabb karok a 7. táblázatban találhatóak.

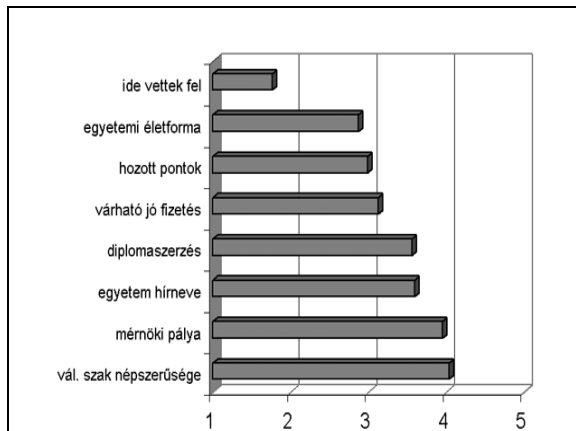
ÉMKG	ÉÖK	GMKG	GTK	KMK	TTK	VEK	VIK
ÉÖK, PTE-PMMFK, SZIE-YMMFK	PTE-PMMFK SZIE-YMMFK	ÉÖK, BMF-BGK, SZIF	VIK, BMF-KVK	GMK, SZIF	ELTE-TTK	ELTE-TTK, VE-MK	BMF-KVK, ELTE- TTK, GMK

7. táblázat: Az adott karra felvett hallgatók által második helyen megjelölt fontosabb karok

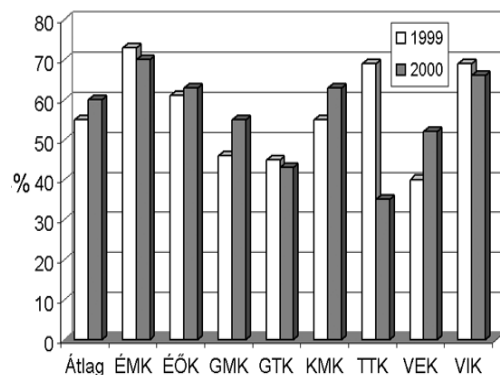
A válaszadók BME-re való jelentkezésének indokait a 10. ábra mutatja.

Legfontosabb szempontként a felvett hallgatók a „választott szak a legszínvonalasabb a BME-n” válaszlehetőséget jelölték meg, ezt a „mérnöki pálya iránti érdeklődés” követi. Az a lehetőség, hogy ide vették fel őket motiválta a legkevésbé a felvett hallgatókat. A motiváló tényezőket nem és lakhely szerint elemezve megállapítható, hogy a fiúkat jobban érdekli a mérnöki pálya, fontosabb számukra az egyetem hírneve és a várható jó fizetés, míg a lányok közül többet csak az adott szak alacsony felvételi pontszáma vonzott. A községekből és kisvárosokból érkező hallgatók a jelentkezés indokaként a várható jó fizetést fontosabb szempontnak jelölték meg a nagyvárosi és a fővárosi lakhelyű társaikhoz képest.

A felmérés egyértelműen mutatja, hogy a BME Diákközpont és az Egyetemi Hallgatói Képviselőlet koordinálásával rendezett Nyílt Napnak kimagasló jelentősége van a középiskolások pályaválasztásának segítése szempontjából, illetve az idelátogatók egyetemünkre orientálása tekintetében. A 11. ábrán látható, hogy az 1999-ben és 2000-ben felvett hallgatók hány százaléka vett részt az egyetemi Nyílt Napon.

10. ábra: A BME-re való jelentkezést meghatározó motivációs tényezők megoszlása

11. ábra: A Nyílt Napon részt vett hallgatók karok közötti százalékos megoszlása

Az egyetemi Nyílt Napra a válaszadók 55-60%-a látogatott el. Arányaiban a legtöbben az Építésmérnöki, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karra, míg az átlagosnál jóval kevesebben a TTK-ra illetve a GTK-ra felvettek közül jöttek el a rendezvényre. Arányaiban több fiú (62%) fordult meg a Nyílt Napon, mint lány (54%). Érdekes, hogy a szakközépiskolából felvettek mindössze 50%-a kereste fel egyetemünket a Nyílt Napon, ezért a marketing tevékenységet e területen érdemes erősíteni.

A Nyílt Napra eljött és felvett hallgatók szüleinek lakhely szerinti bontását a 8. táblázat mutatja be.

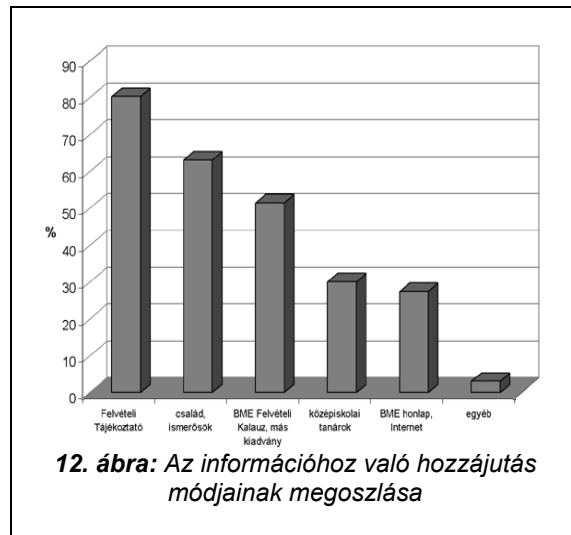
Nyílt Napon volt	Budapest	Nagyváros	Kisváros	Község	Átlag
1999 (%)	64,1	52,4	51,7	46,5	55,1
2000 (%)	67,7	57,3	55,5	58,4	60,2

8. táblázat: A Nyílt Napon részt vett és felvett hallgatók aránya településtípus bontásban

Ki kell emelni, hogy a nagyvárosból érkezett, műszaki menedzser szakra 2000-ben felvett hallgatók mindössze 23,5%-a, míg a Közlekedésmérnöki Karra 2000-ben felvett fővárosiaknak 82,1%-a jött el a Nyílt Napra.

10 válaszadó hallgató közül 9 nyilatkozott úgy, hogy pályaválasztási döntése meghozatalához szüksége volt segítségre és információkra. Ez a tavalyi felmérés eredményeihez képest azt mutatja (1999-ben felvetteknél 10 válaszadó közül 7 nyilatkozott hasonlóan), hogy egyre inkább igénybe veszik a segítséget a középiskolások továbbtanulásuk során. Az információhoz való hozzájutás módját, eszközeit szemlélteti a 12. ábra.

Az ábra jól mutatja, hogy a válaszadók 2-3 információforrást is igénybe vesznek a pályaválasztási döntésük meghozatalakor.

A tavalyi eredményekhez képest kiugróan megemelkedett az interneten információt szerző hallgatók száma (3%→27%). Érdemes megemlíteni, hogy az egyetemi honlapot arányaiban kevesebb fővárosi és több vidéki látogatta. Az egyetemi pályaválasztást segítő kiadványokat a valamilyen információt igénybe vevők több mint fele tanulmányozta (karonként közel azonos megoszlásban). A településtípus nagyságának növekedésével együtt emelkedett a családtagjait, ismerőseiket megkérdező válaszadók aránya. A legtöbb információt a pályaválasztás során a gimnáziumi érettségivel rendelkezők szerezték be. A középiskolai tanárok véleményét leginkább a technikus oklevéllel rendelkezők vették figyelembe. A felvettek végzettségének Internet használatában nincs szignifikáns különbség.

Mivel a legtöbb hallgató egyetemünkre gimnáziumokból érkezik, és 65%-uk fakultáció választáskor vagy azt követően dönt a továbbtanulás irányáról, helyéről, ezért különösen fontos e célcsoport számára különböző tájékoztatói formák, eszközök alkalmazása.

IV. Lakhatás, szociális helyzet

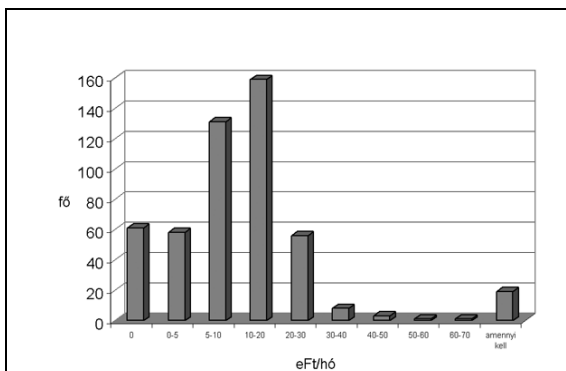
A lakhatás és a felvételt nyert hallgatók szociális helyzetének vizsgálata során a hallgatók anyagi támogatottságát és egyetem alatti, előzetes munkavállalási szándékát elemeztük. A kérdésekre adott válaszok azt mutatják, hogy a hallgatók 93,3%-a számíthat szüleitől anyagi támogatásra egyetemi tanulmányai során. Idén először a hallgatók arra is választ adhattak, hogy ez az anyagi támogatás milyen mértékű. A 13. ábra mutatja be a várható támogatás átlagos értékét.

Az ábrából látható, hogy a hallgatók többsége a létminimum alatt kényszerül élni, ha csak a szülői támogatásból kell fedezni az összes költségeiket.

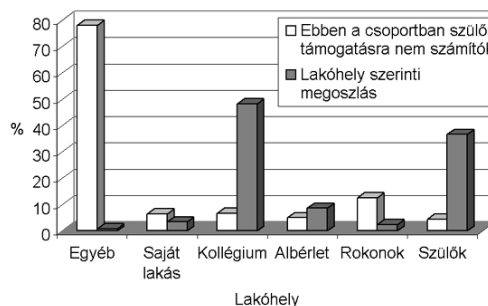
Megvizsgáltuk – mint a szociális helyzetre jellemző adatot -, hogy szándéka szerint hol fog lakni egy adott hallgató egyetemi tanulmányai alatt. A 14. ábra ezt az eloszlást mutatja.

A hallgatók nagyobb része kollégiumban (48,3%), illetve szüleivel (36,6%) kíván lakni. Ezen hallgatók többsége számíthat szülei támogatására is. A saját lakásban, illetve a rokonoknál lakók számíthatnak a legkevésbé családi támogatásra.

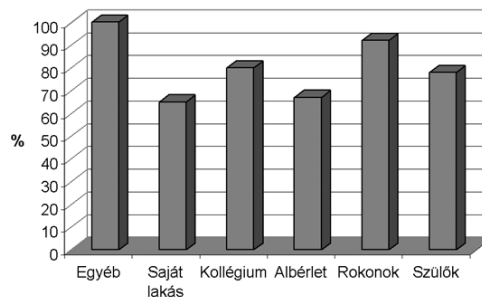
Az elemzés során vizsgáltuk azt is, hogy az egyetemi hallgatók terveznek-e munkavállalást az egyetemi éveik alatt. Az eredmények azt mutatják, hogy a megkérdezettek 78%-a kíván munkát vállalni, ami 19%-os növekedés az előző évihez képest. A válaszok alapján legfőképpen azok gondolkoznak a munkavállaláson, akik nem számíthatnak szülői támogatásra. Ezen hallgatók 83,6%-a adott igenlő választ erre a kérdésre, míg a szülői támogatásban részesülőknek csupán 70%-a. Ezek a százalékok az elmúlt év adataihoz viszonyítva azt mutatják, hogy a szülői támogatásban nem részesülők körében a munkavállalási szándék közel azonos (1999-ben 84,9% volt), viszont a részesülők körében jelentős növekedés ment végbe (1999-ben 58,3% volt).

13. ábra: A felvetteknek nyújtott várható támogatás megoszlása

14. ábra: Lakhatási lehetőségek

15. ábra: A felvett hallgatók munkavállalási szándéka lakhely szerinti bontásban

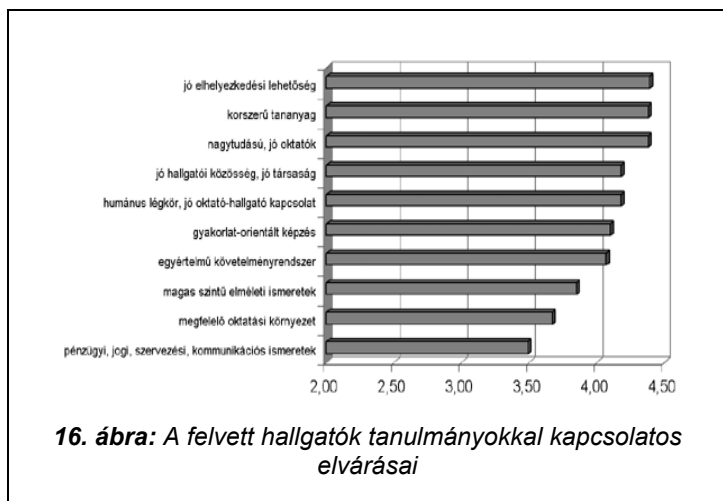
A 15. ábra szemlélteti, hogy a különböző helyen lakó hallgatók közül hány százalékuk kíván munkát vállalni.

Az ábrából látható, hogy a rokonoknál és egyéb helyen lakó hallgatók között a legnagyobb (92% ill. 100%!) a munkavállalási szándék, ami összhangban van a támogatottság alacsony értékével. A saját lakásban, illetve az albérletben élők tervezik legkisebb arányban (65% ill. 67%) az egyetemi éveik alatti munkavállalást, mivel minden bizonnyal ők vannak a legkedvezőbb anyagi körülmények között, vagy már dolgoznak.

V. TANULMÁNYOK, VÉLEMÉNYEK

Az e tárgykörben feltett kérdések segítségével a felvett hallgatók tanulmányi és nyelvismereti várakozásáról kívántunk információkat gyűjteni. A válaszadók tanulmányokkal kapcsolatos elvárásainak fontosságát (1-legkevésbé fontos, 5-leginkább fontos skálán) egyetemi szinten a 16. ábra szemlélteti.

A válaszok alapján 2 vagy 3 csoport különíthető el. A hármas csoportosítás szerint a 4,38 feletti értékű elvárások a legfontosabbak. A 4-4,37 közötti értékekkel jellemzett elvárások szintén fontosak, míg az ez alattiak fontosságát másod- vagy harmadrendűnek tartják a felvettek.

Összességében megállapítható, hogy a válaszadók az Egyetemmel szemben, szinte minden felkínált válaszban komoly követelményeket támasztanak. A követelmények megítélése során figyelembe kell venni, hogy ezek a leendő hallgatók elvárásai, ami sok esetben nem gyakorlati tapasztalatok alapján kerül meghatározásra.

Az előző évi felméréshez képest a válaszadás módszere és a válaszlehetőségek is eltérőek voltak. A tavalyi kérdőív „emberi kapcsolatok” válasza helyett az ideiben a „humánus légkör, jó oktató-hallgató kapcsolat” és a „jó hallgatói közösség, jó társaság” válaszokat osztályozhatták a kitöltők. A két válasz azonos átlagot kapott, ami mindenkivel szemben támasztott elvárásokként értékelhető.

A gyakorlat-orientált képzés és a magas szintű elméleti ismeretek kérdéskörben az előképzettséget figyelembe véve a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők átlaga megegyezik az összes válaszoló átlagával. A szakközépiskolából érkezők 0,07-tel (3,92) magasabb értéket adtak a magas szintű elméleti ismereteknek.

A műszaki főiskolai vagy egyetemi végzettségű szülőkkel rendelkező válaszadók a magas szintű elméleti ismereteket kevésbé fontosnak (egy tizeddel az átlag alatt), a szakmunkásképzői végzettséggel rendelkező szülők esetében (több mint két tizeddel) fontosabbnak tartják.

A magas szintű elméleti ismereteket a TTK-ra felvett hallgatók értékelték a legfontosabbnak, míg a GTK-ra felvettek a legkevésbé fontosnak. Ez valószínűleg az alkalmazási kör elvárásaival áll összefüggésben. Meg kell jegyezni azonban, hogy a TTK-ra jelentkező hallgatók közül mindössze 17-en válaszoltak erre a kérdésre.

A gyakorlat-orientált képzés kari átlagaiból ki kell emelni a GTK-ra bejutottak (3,59) és a TTK-ra felvettek (4,57) eltérő véleményét.

A nagy tudású, jó oktatók kari átlagai közül a legalacsonyabb az Építőmérnöki Karra (4,25), legmagasabb a TTK-ra (4,75) jelentkezőké.

A korszerű tananyag kari átlagaiban a legalacsonyabb értéket az Építőmérnöki Karra jelentkező hallgatók adták (4,26).

A humánus légkör, jó oktató-hallgató kapcsolat fontosságát legkevésbé az Építészmérnöki Karra (3,98), leginkább pedig a Vegyészmérnöki Karra (4,30) felvettek ítélik meg. A jó hallgatói közösség, jó társaság kari átlagai nem térnek el jelentősen. A pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismereteket a GTK-ra bejutottak értékelik leginkább, azonban ez is igen alacsony (4,00). E kérdésre a legalacsonyabb átlagot az Építészmérnöki Karra (3,26), és a Villamosmérnöki és Informatikai Karra (3,32) felvettek adták. A végzős hallgatók éppen ezeket az ismereteket hiányolják. A képzés előre haladtával alakul át e tekintetben a véleményük.

A jó elhelyezkedési lehetőséget legjobban a Közlekedésmérnöki Kar (4,51) és a Vegyészmérnöki Kar (4,47), míg legkevésbé az Építészmérnöki Kar (4,07) elsőévesei tartják fontosnak.

A megfelelő oktatási környezetet leginkább az Építőmérnöki Kar és a Vegyészmérnöki Kar (3,82), legkevésbé az Építészmérnöki Kar első hallgatói (3,38) igénylik.

A munkába állás során szükséges nyelvismerettel kapcsolatban az alábbiakat lehet megállapítani. A 9. táblázat szemlélteti, hogy mely nyelveket tartják a felvett hallgatók nélkülözhetetlennek az elhelyezkedéshez. A hallgatók átlagosan kettőnél kevesebb nyelvet jelöltek meg.

Nyelv	I. helyen	II. helyen	III. helyen	□
angol	873	162	9	1044
német	191	569	38	798
francia	18	78	84	180
egyéb*	12	30	64	106
□	1094	839	195	

* sorrendben: olasz, orosz, spanyol, holland, héber, japán, latin, lengyel, roma, szerb

9. táblázat: A felvett hallgatók által az elhelyezkedéshez szükségesnek ítélt nyelvek

Az összesítésből kiderülnek a mai társadalomban jellemző nyelvtudási igények arányai, amelyek nagyjából egybeesnek az Idegennyelvi Továbbképző Központ (ITK) 1999. évi statisztikáival. Az eltérések közül érdemes megemlíteni, hogy a BME-re jelentkezők esetén (az összes helyen megjelölt idegen nyelveket figyelembe véve) az angol nyelvet 7%-kal kevesebben, a franciát többen jelölték meg, mint az ITK-n nyelvvizsgára jelentkezők. A két adatsort egybevetve megállapítható, hogy a nyelvek sorrendje megegyezik.

A nyelvek közötti sorrendet kimagaslóan az angol nyelv vezeti (az első helyen a kitöltők 77,9%-a jelölte meg). Az összesítésben megállapítható, hogy a válaszadók 93%-a szükségesnek tartja az angol nyelvet majdani munkavégzése során. A második helyen megjelölt nyelvek közül a németet (50,7%), a harmadik helyen a francia nyelvet (7,5%) jelölték meg a legtöbben, de a harmadik helyen mindössze 17,4% adott meg valamilyen más idegen nyelvet.

A végzettség tekintetében nincs lényeges eltérés az idegen nyelvismeret megítélésével kapcsolatban.

Valamennyi karra felvett az angol nyelvet jelölte meg legszükségesebbnek az elhelyezkedéshez. A karok közötti eltérés azonban eléri a 9%-ot is. Az angol nyelvet legtöbbször a TTK-ra (58,6%) és a VIK-re (53,1%), a német nyelvet a Gépészmérnöki (40,3%) és a Közlekedésmérnöki Karra (39,8%), a francia nyelvet pedig a GTK-ra (14,3%) felvettek írták be.

VI. Diáktanácsadás, karriertervezés

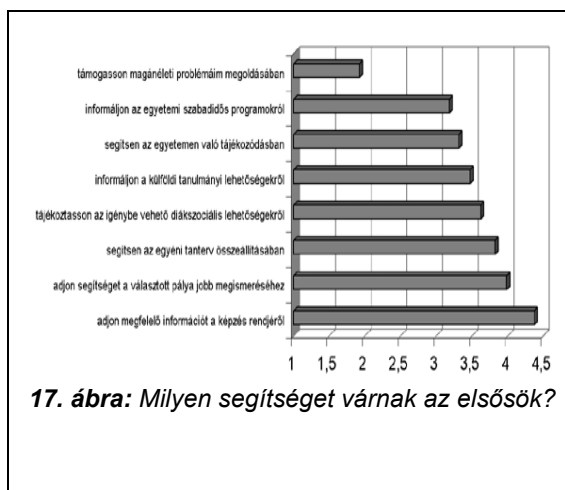
Az e tárgy körében feltett kérdésektől arra kerestük a választ, hogy mit várnak az elsősök a tanácsadástól, illetőleg melyek a tanácsadás fejlesztésének szükséges, új irányai.

A vizsgálat eredményével is megerősíthető általános tapasztalat, hogy az elsősök érkezésükkor nem sokat tudnak az egyetemről, a várható tanulmányokról, sőt a választott szakmával kapcsolatos ismereteik is gyakran nagyon felszínesek.

A pályaválasztó középiskolásoknak nyújtott személyes tanácsadások alkalmával is ugyanez tapasztalható. A Műegyetem sokak számára a „reál vonalon” történő továbbtanulást jelenti, ami nem feltételez elhivatottságot egyik mérnöki terület iránt sem. A másik megfigyelt tünet, hogy a jelentkezéskor fontosabb szempont, hogy a középiskolában szerzett pontokkal „hova lehet bekerülni”, mint az, hogy mely mérnöki terület érdekli leginkább a jelentkezőt. Ezeket a megállapításokat támasztották alá a kérdőív ötödik, „Diáktanácsadás, karriertervezés” fejezetének kérdéseire adott válaszok is.

Kevés kivételtől eltekintve a válaszként adott pontszámokból számított átlagok 3,5 körül mozognak, vagyis a jelentésük amolyan „jó szándékú mindegy”. E tény információ értéke sem mellékes, érdekesebb azonban megfigyelni az ettől az értéktől eltérő átlagpontszámú válaszokat:

Arra a kérdésre, hogy **milyen segítséget várnak az elsősök az egyetemtől**, az átlagértékek (max. 5 pont) szerint sorba rendezve a 17. ábrán látható válaszok születtek:

A 3,5-nél magasabb átlagértéket elért elvárások reálisak és nem meglepőek. A négyből három esetben mind a karok, mind az egyetemi diáktanácsadó szolgálat (BME Diákközpont- Támpon) hagyományos és konkrét tájékoztató szolgáltatásokat nyújtanak, illetőleg ilyen programokat szerveznek.

Az elsősök számára előadások formájában (kari dékáni tájékoztatók), interneten (Támpon honlap, kari honlapok), nyomtatványokban (az Egyetemi Hallgatói Képviselőlet által kiadott Csatlakozó, illetve a kari kiadványok), és személyes segítségnyújtás formájában (a gólyák fogadására szervezett hallgatói csoportok) állunk rendelkezésre.

A pálya jobb megismerését azonban nem szolgálják a tanulmányok elején az ilyen hagyományos programok. Ezen a területen szorul leginkább fejlesztésre az egyetemi tanácsadó rendszer, és a fejezet végén egy megoldási javaslattal visszatérünk e problémára.

Külön megemlíthető a szignifikánsan alacsony átlagértéket elért válasz, amely szerint a magánéleti problémákban nem vár segítséget az elsős hallgató a tanácsadó rendszertől. Az eredmény nem meglepő, viszont fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy (személyes tanácsadási tapasztalataink alapján) a szélsőséges tanulási elégtelenségeknek az esetek több mint 90%-ában magánéleti probléma áll a háttérben. (Ezt igazolják azok az esetek, amelyek a tanulási motivációhiány kialakulásának magánéleti háttéréről rendelkezésünkre állnak.)

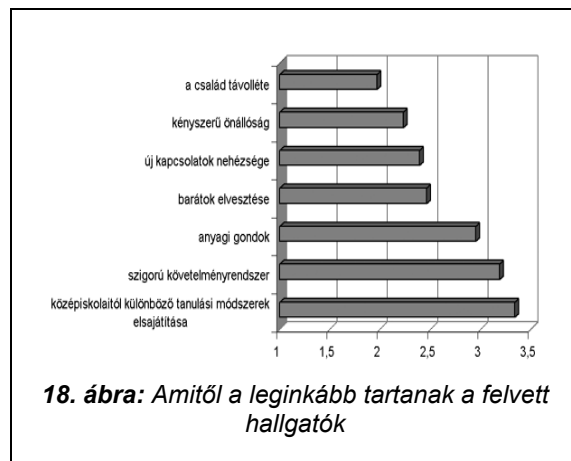
Ezért tudatos, egységes, kari és egyetemi szintű propagandával kell támogatni a hajdani tanköröket helyettesítő hallgatócsoportok, öntevékeny körök kialakulását.

A súlyos tanulási problémával küzdő (rendszeresen elégtelen teljesítményt nyújtó) hallgatók számára javasolható a tanácsadás, vagy tanulási tréningek igénybe vétele.

A tanulási tréningek indításának szükségességét támasztja alá, hogy a kérdőív következő kérdésére adott válaszok alapján éppen **attól tartanak leginkább az elsősök,**

- hogy képesek lesznek-e az egyetemen szükséges és a középiskolaitól különböző tanulási módszerek elsajátítására (3,34).

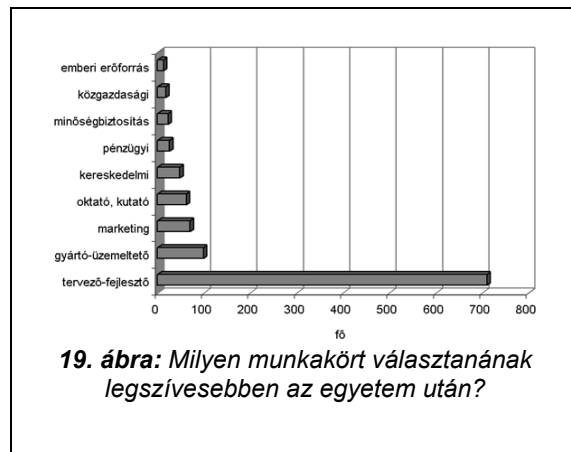
Az e kérdésre adott válaszok közepesen alacsonyabb eredményei vagy a bizakodó hangulatot, vagy az információhiányt tükrözik. A további válaszok értékelését a 18. ábra mutatja.

A sorrend érdekessége, hogy „az új tanulási módszerek” mögött jóval lemarad a „kényszerű önállóság”-tól való félelem, holott a szakmai tapasztalat az, hogy éppen az önállóság megjelenése az egyik legjelentősebb oka annak, hogy a középiskolában megszokott tanulási mód az egyetemen alkalmatlanná válik.

Az egyetem elvégzését követően legszívesebben választott munkaköröket mutatja a 19. ábra.

Az ábra ijesztő aránytalanságot mutat, aminek természetes oka ugyan, hogy a kalandkereső 18 évesek még a leglátványosabb, legizgalmasabb feladatkört választják szívesen, de az is nyilvánvaló, hogy az egyetemi tájékoztatás hibája, hogy ilyen szakadék van a tervező és a gyártó-üzemeltető feladatkörök népszerűsége között.

Véleményünk szerint olyan felvételi propagandára van szükség, amelyben szerepet kap minden, a karokon oktatott szakma, ahol a gépésztől nem csak a fogaskerék, az építésztől nem csak a tervezőasztal, stb. jut a felvételi lehetőségek iránt érdeklődők eszébe.

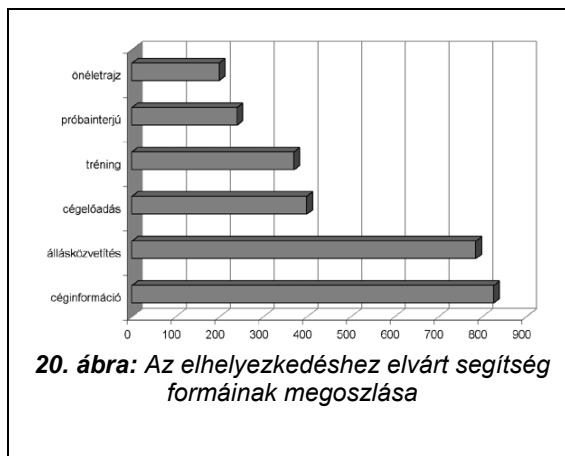
Egyetemünk számtalan olyan szakmát (szakirányt) oktat (pl. a környezetvédelemmel kapcsolatos területek szinte minden karon), amiről nincs is kézzel fogható ismerete a középiskolásoknak, így azonosulni sem tudnak ezekkel a szakmákkal a felvételi folyamat során.

Korábban már említettük, hogy mind az oktatásban, mind a diáktanácsadás területén gondoskodni kell arról, hogy a tanulmányok melletti folyamatos pályaorientáció fontosságára akciókkal, szakmai bemutatókkal hívjuk fel a hallgatók figyelmét, azért, hogy a szakirány vagy modul választásakor már saját képességeik figyelembe vételével irányítsák saját pályájukat.

Milyen segítséget várnak az egyetemtől az elhelyezkedéshez?

Ez a kérdés az igényfelméréshez kicsit korai, azonban a valódi kérdés az, hogy milyen az elsősök képe általában a munkavállalásról, a munkába állásra való felkészülésről. Itt ki kellett választani, hogy a felsoroltak közül várhatóan milyen segítségre tartanak majd igényt.

Akik igénylik az egyetem segítségét az elhelyezkedésükhöz, a 20. ábrán látható válaszlehetőségeket jelölték meg (a választások sorrendjében, a választók számával):

Ha figyelembe vesszük, hogy az utolsó helyre szorult az önéletrajzírás, ahol a segítséget ténylegesen a legtöbben veszik igénybe, akkor látható, hogy igényfelmérésként csak korlátozottan használhatók ezek az adatok.

Az a tapasztalat azonban leszűrhető, hogy ma még nem nyilvánvaló, hogy az egyetemen megtanulható szakmai tudás mellett a sikeres karrier alapvető feltételei az olyan általánosabb, a személyiség egészét érintő képességek is, mint az önismeret, kreativitás, kompromisszumkészség, stb. amelyek tréningek során fejleszthetők, ismerhetők fel önmagunkban.

Ahogy az oktatásban visszaszorul a szóbeli számonkérések száma, úgy kell egyre inkább külön figyelmet fordítani arra, hogy a személyes önérvényesítési stratégiák kialakuljanak, hogy a hallgatóknak a végzés idejére már legyenek személyes ismereteik a társasági viselkedés, öltözködés, a benyomáskeltés területén.

Ameddig az oktatásba nem épülnek be az ezeket az ismereteket oktató tréning jellegű tantárgyak, addig a tanácsadóknak, karrier központoknak kell programok szervezésével felkelteni a hallgatók figyelmét a valamennyi szakmában fontos általános képességek fejlesztésének szükségességére.

VII. Életmód, szenvedélyek

Az életmód és szenvedélyek tárgykörben feltett kérdésekkel a felvett hallgatók sportolási, dohányzási, drog- és alkoholfogyasztási szokásait, illetve a különböző hallgatói csoportok szenvedélyekhez történő viszonyát próbáltuk felmérni.

A hallgatók sportolási szokásait jól mutatja a 21. ábra. Az elmúlt évhez képest 5%-kal nőtt a naponta és 11%-kal a heti 1-2 alkalommal sportolók száma. Érdekes lehet, hogy a felvett hallgatók 14,3%-a sportol versenyszerűen, és a versenyszerűen sportolók 27,3%-a a labdarúgást, 9,9% és 9,3%-a pedig a kosárlabdát és a kézilabdát választotta sportágául. A sportolók lakhely szerinti megoszlásánál feltűnően a kisvárosi származásúak sportolnak arányaiban legtöbbször versenyszerűen (26%).

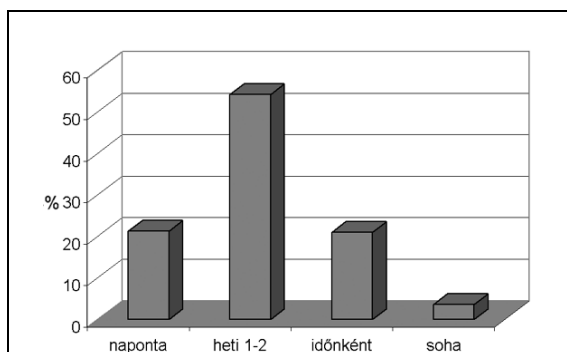
A felvett hallgatók dohányzási szokásait vizsgálva megállapítható, hogy a hallgatók mindegy 25,5%-a dohányzik valamilyen rendszerességgel – ez az elmúlt évhez képest 2,4%-os csökkenést mutat –, közülük 23,7%-uk naponta, 12,3%-uk heti 1-2 alkalommal, 64%-uk pedig alkalmanként gyújt rá. A felvett hallgatók dohányzási szokásait a 22. ábra szemlélteti.

A felvett hallgatók alkohol-fogyasztási szokásait vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt évhez képest a naponta és a heti 1-2 alkalommal fogyasztók aránya kis mértékű csökkenést mutat (0,3% és 4,2% csökkenés). Ezen felmérés alkohol-fogyasztási adatait a 23. ábra mutatja be. Az alkohol-fogyasztókat szemlélve lakóhely szerinti bontásban nincs kiugró eltérés.

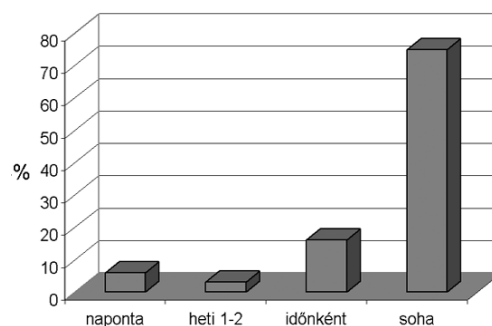
A kábítószer-fogyasztással kapcsolatban feltett kérdésre a válaszadók – az elmúlt évi 9,8%-a helyett – 8,5%-a nyilatkozott úgy, hogy kipróbált már valamilyen kábítószer. A drogot kipróbálók lakhely szerinti eloszlását figyelve megállapítható, hogy kiemelkedik a budapesti (22,9%) és a kisvárosi (29,2) lakhellyel rendelkezők aránya. A drogok közül leggyakoribb a füves cigi (a drogfogyasztók 97,5%-a fogyasztott) használata.

A felvett hallgatók 3,7%-a (41 fő a megkérdezett 1123 hallgatóból) érzi magát az alkohol, és 4,8%-a (54 fő) a drog miatt veszélyeztetettnek. Érdekes, hogy 24 hallgató (2,1%) mindkettő veszélyforrást megjelölte.

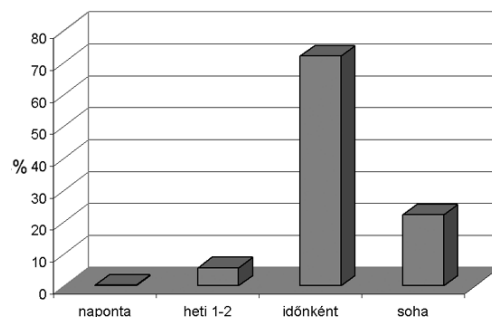
VIII. Összefoglalás

21. ábra: A felvett hallgatók sportolási szokásai (százalékos megoszlás: 21,2%, 54,1%, 20,9%, 3,6%)

22. ábra: A felvett hallgatók dohányzási szokásai (százalékos megoszlás: 6,0%, 3,1%, 16,1%, 74,8%)

23. ábra: A felvett hallgatók alkohol-fogyasztási szokásai (százalékos megoszlás: 0,2%, 5,6%, 72,0%, 22,2%)

A felmérés részletes elemzése után összegzésként megállapítható, hogy a 2000-ben felvettektől összegyűjtött adatok számos, az egyetem számára hasznos információt tartalmaznak, melyek segítségével lehetőség nyílik a felvett hallgatók pályaválasztásuk körülményeinek és szociális helyzetének részletesebb megismerésére.

A következőkben a felmérés leghasznosabb következtetéseit és megállapításait foglaljuk össze a kérdések sorrendjében.

A felvettek átlagéletkora karonként közel azonos, szemben az előző évi adatok magas szórásával.

Mindkét szülő esetén a felsőfokú végzettségűek aránya a legmagasabb. A szülők foglalkoztatási adatai alapján az apák 45%-a szellemi munkakörben, míg az anyák kétharmada szellemi munkakörben, főként szellemi alkalmazottként dolgozik. Ez hasznos információ lehet a jelentkezők létszámának érdekében végzendő propagandatevékenység során. Mindkét szülő esetén az előző évihez képest nőtt, és meglepően magas a vállalkozók aránya.

A Közép-Magyarországi és a Nyugat-Dunántúli régióból érkező hallgatók felülreprezentáltsága figyelhető meg, míg a nagy egyetemvárosokkal rendelkező régiók és megyék lakossági arányaikhoz képest jelentősen alulreprezentáltak a felvettek közt.

A műszaki végzettségű szülők gyermekei szívesen választják a műszaki pályát, ami összhangban van a korábban készített felmérések eredményeivel.

A felvett hallgatók 74%-a gimnáziumi érettségivel érkezik egyetemünkre, azonban a Gépészmérnöki Karra felvettek esetén jelentős számú hallgató érkezik szakközépiskolából, illetve technikus oklevéllel. A pályaválasztással kapcsolatban általánosan megállapítható, hogy az ideérkezők többsége később (a középiskola II. éve után) határozza el továbbtanulása irányát. A fiúk a lányoknál korábban döntenek tanulmányaik folytatásának irányáról, formájáról.

A tavalyi felméréshez képest az 1 főre jutó nyelvvizsgák száma több, mint 10%-kal emelkedett. A diplomaszerezéshez szükséges nyelvismerettel a műszaki menedzserek, a műszaki informatikusok, a biomérnökök és a környezetmérnökök rendelkeznek, míg e téren a Gépészmérnöki Kar szakjaira felvett hallgatók vannak legjobban lemaradva.

Nemcsak a pályaválasztási szokások, hanem az egyetem presztízse és a képzés minősége miatt is fontos, hogy hányadik helyen jelentkeznek, illetőleg nyernek felvételt a diákok egyetemünkre. Jellemző, hogy – az Építőmérnöki Kar kivételével – a felvettek 90%-a első helyen jelöli meg a jelentkezési lapon a BME-t. Érdekes, hogy a műszaki menedzser szakra felvettek 2/3-a jelölte meg első helyen az illető szakot. Jellemző, hogy a Vegyészmérnöki Karra, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karra felvettek az adott kar többi szakjait is megjelölik a jelentkezés során. A gimnáziumi végzettséggel rendelkezők 96%-a, míg a technikus oklevéllel rendelkezők fele jut be elsőre Egyetemünkre.

A BME-re való jelentkezés legfontosabb szempontjaiként a „választott szak a legszínvonalasabb a BME-n”, a mérnöki pálya iránti érdeklődés és az egyetem hírneve indokokat jelölték meg a válaszadók. A fiúkat jobban érdekli a mérnöki pálya, fontosabb számukra a várható jó fizetés, míg a lányokat a kényszer (ide vettek fel) motiválta jobban.

A felmérés eredménye alátámasztotta, hogy az egyetemi Nyílt Napra szükségük van a középiskolás hallgatóknak: a felvettek 60%-a eljött a rendezvényre, több mint felük tanulmányozta és információs forrásként használta a Nyílt Napra készült egyetemi kiadványt. A kiadvány hasznossága alapján célszerű lenne minél szélesebb körben terjeszteni a középiskolások körében. A tavalyi felmérés eredményeihez képest 20%-kal több válaszadó nyilatkozott úgy, hogy a pályaválasztási döntése meghozatalához

szüksége volt segítségre, információra. Fontos megjegyezni, hogy átlagosan 2-3 információforrást is igénybe vettek, ezek között kilencszeresére nőtt az internetet használók száma. Mivel a legtöbb hallgató egyetemünkre gimnáziumból érkezik, és 65%-uk fakultációválasztást követően határozza el – többféle információt felhasználva – továbbtanulási irányát, ezért különösen fontos e célcsoport számára a különböző tájékoztatási formák együttes alkalmazása.

A felvett hallgatók szociális helyzetével kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy többségük kollégiumban vagy szüleikkel kíván lakni az egyetemi évek alatt, és tanulmányaik végzése során szülői támogatásra számít. A várható támogatás összege nem haladja meg a 30 ezer Ft-ot. A megkérdezettek mintegy 80%-a (!) tervez munkavállalást egyetemi éve alatt. Érdekes, hogy a rokonoknál lakó hallgatók számíthatnak legkevesebbé családi támogatásra, ami összhangban van azzal, hogy körükben legmagasabb (92%) a munkavállalási szándék.

A tanulmányokkal kapcsolatos elvárások közül a válaszadók a jó elhelyezkedési lehetőséget, a korszerű tananyagot és a jó oktatókat tartják a legfontosabbnak. A magas szintű elméleti ismereteket és a gyakorlat-orientált képzést a TTK-ra felvettek értékelték a legfontosabbnak, míg a GTK-ra felvettek a legkevesebbé. A pénzügyi, jogi, szervezési és kommunikációs ismeretek fontosságát a GTK-ra felvettek emelték ki, ami mutatja, hogy már az egyetemre jelentkezés során tisztában vannak azzal, hogy a munkáltatók elvárásai között ez fontos szempont.

A felvett hallgatók több mint 90%-a ítélte szükségesnek későbbi munkavégzéséhez az angol nyelvet, amit bizonyít az is, hogy a legtöbben (49%) e nyelvből rendelkeznek állami nyelvvizsgával. Meg kell említeni, hogy a felvettek átlagosan kettőnél kevesebb idegen nyelv ismeretét tartották hasznosnak. A felvettek nyelvismereti igényeinek arányai az Idegennyelvi Továbbképző Központ 1999. évi statisztikáival egybeesnek.

Az egyetemre felvett hallgatók - mint az a diáktanácsadással foglalkozó kérdések elemzése során kiderült - leginkább a középiskolai módszerekhez képest megváltozó tanulmányi követelményektől és az új tanulási módszerektől tartanak. Jelentős azoknak a száma is, akiknek nehézséget okoz a tanulmányok végzése közben jelentkező anyagi bizonytalanság és a szigorú követelményrendszer. A felvett hallgatók a zökkenőmentes beilleszkedésük érdekében a képzéssel, az egyéni tantervek összeállítása során, és a választott pálya jobb megismerésével kapcsolatban várnak segítséget az Egyetemtől, ami természetesen összefügg a megváltozott képzési rendszer, és az újfajta követelmények okozta félelmükkel. Ez utóbbi a pszichológiai-életviteli tanácsadás szükségességére hívja fel a figyelmet.

A felvett hallgatók 70%-a tervező-fejlesztő munkakörben kíván elhelyezkedni a végzést követően. Ez azt jelzi, hogy az egyetemnek sokkal jobban kell kommunikálni az egyes karokon elsajátítható egyéb szakmákat, illetőleg az ipar igényeit. Az elhelyezkedéshez nyújtandó segítségek kapcsán a céginformáció és állásközvetítés kategóriákat jelölték be a felvettek. A szóbeli számonkérések visszaszorulásával különös gondot kell fordítani a személyes önérvényesítési stratégiák gyakorlati oktatására, és fel kell hívni a figyelmet a társasági viselkedés, benyomáskeltés fontosságára. A Karrier Központ profilját ezek az információk is kell, hogy befolyásolják.

A hallgatók életmód-vizsgálata során megállapítottuk, hogy 75%-uk rendszeresen sportol (14% versenyszerűen), több mint 3/4-ük még soha nem dohányzott, 6%-uk fogyaszt rendszeresen szeszes italt és 8,5%-uk próbált már ki valamilyen drogot. Valamennyi életmódra jellemző számérték javult a tavalyi felméréshez képest, ám így is alátámasztják,

hogy az Egyetemnek a hallgatók életviteli-mentális problémáival szervezett rendszer keretében szükséges foglalkozni, mely kialakítása a Diáktanácsadó feladata.

A felmérés eredményei is megerősítik, hogy stratégiaileg helyes elképzelés volt a Diákközpont keretein belül létrehozni a Támpont (tanulmányi tanácsadás), a Holtpont (mentális-életviteli tanácsadás) és a Karrier Központ (karrier-tanácsadás) egységeket, amelyeket folyamatosan fejleszteni kell a felvett és végzett hallgatók, valamint a munkáltatók véleményét is figyelembe véve.

Az elkészített felmérés utolsó megállapításaként ki kell emelnünk, hogy a felmérés második alkalommal történő elkészítése és a rendelkezésre álló adathalmazból nyerhető információk nem teszik lehetővé stratégiai tervezést segítő trendek, tendenciák felismerését. Ezek megállapításához a jelen felméréshez hasonló, azonos feltételek alapján kiválasztott célcsoportok adatsorai szükségesek. Ennek érdekében javasoljuk, hogy a most végrehajtott felmérést ismételjük meg, sőt szerintünk a felmérés eredményeit érdemes lenne összehasonlítani a végzett hallgatók felmérési eredményeivel. Ezáltal lehetőség nyílik az egyetem személyiség-, életmódformáló hatásainak feltérképezésére.